

TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 3

אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו

«Attacher son ânon à la vigne, et le
fils de son ânesse au cep de choix»

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vayechi/3/

1 אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו. כבס ביין לבושו וגו'.

« Attachant son ânon à la vigne, et le petit de son ânesse à la vigne de choix ; il a lavé son vêtement dans le vin », etc.

הנה מקרא זה נאמר לימות המשיח דקאי אדלעיל מנ"י [מיניה] לא יסור שבט מיהודה וגו'. עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים ואז יהיה גם אסרי לגפן עירה:

Or, ce verset se rapporte aux jours du Machia'h, car il fait suite au [verset] précédent : « Le sceptre ne s'éloignera pas de Yehudah », etc., « jusqu'à ce que Shiloh vienne, et c'est à lui que les peuples se rassembleront » ; alors aussi, il y aura « Attachant son ânon à la vigne ».

2 וביאור הענין הנה אמרו"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד בלבד

L'explication de la chose : nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Il n'y a aucune différence entre ce monde et les jours du Machia'h [Messie], si ce n'est l'assujettissement seul. »

כי ימות המשיח אינו עוה"ב [עולם הבא] שלאחר התחיה. שזהו מתן שכרן של צדיקים. אבל ימות המשיח הוא בבחי' היום לעשותם ולא לקבל שכרן.

Car les jours du Machia'h ne sont pas le Monde futur qui suit la Résurrection, ce dernier étant [le moment de] l'octroi de la récompense aux justes. Mais les jours du Machia'h relèvent du niveau de «Aujourd'hui pour les accomplir», et non de recevoir leur récompense.

3 ועיקר היום לעשותם ותכלית השלימות של המעשה יהיה בימות המשיח.

Et le principal [accomplissement] de «Aujourd'hui, les accomplir», ainsi que la perfection ultime de l'acte, auront lieu aux jours du Machia'h.

וכמו שהיה עיקר עבודת האדם בגי'ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה. לעבדה זו מצות עשה. ולשמרה זו מצות ל"ת [לא תעשה]. שהי' [שהיה] אז בחי' היום לעשותם בתכלית השלימות אלא שאח"כ ויגרש את האדם וגו'.

De même, le service essentiel d'Adam dans le Jardin d'Éden consistait à «la cultiver et à la garder»: «la cultiver», ce sont les commandements positifs; «la garder», ce sont les interdictions. Car alors existait le niveau de «Aujourd'hui, les accomplir» dans sa perfection ultime; mais ensuite, «Il chassa l'homme», etc.

ואח"כ נכנסו אבותינו לארץ ג"כ בשביל קיום מעשה המצות שכמה מצות התלויים בארץ דוקא כמעט ארבע הידות

Ensuite, nos pères entrèrent eux aussi dans la Terre d'Israël, afin d'accomplir les mitsvot par des actes concrets, car de nombreuses mitsvot dépendent spécifiquement de la Terre, presque les quatre cinquièmes [d'entre elles].

ואחר כך גלו משם ולא נתקיימו בידם עד ימות המשיח שיהיה במהרה בימינו שאז יהי [יהיה] בחי' היום לעשותם בתכלית השלימות.

Ensuite, ils en furent exilés, et [les mitsvot] ne furent pas accomplies par eux jusqu'aux jours du Machia'h — puisse-t-il venir promptement de nos jours —, où se réalisera le niveau de «Aujourd'hui, les accomplir» dans sa perfection ultime.

4 והנה אנו אומרים ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו וכי' כמצות רצונך כו'. שעיקר המעשה היא עבודת הקרבנות שאין אנו יכולים לקיים בגלות אלא שבגלות נתקנה התפלה כנגד הקרבנות. ועדיין אין זה כמצות רצונך ממש:

Nous disons maintenant : « Et là, nous offrirons devant Toi les sacrifices qui nous incombent, etc., conformément au commandement de Ta volonté », etc. Car l'essentiel de l'acte est le service des sacrifices, que nous ne pouvons accomplir en exil ; en exil, la prière a plutôt été instituée en parallèle aux sacrifices. Cela ne correspond toutefois toujours pas véritablement au « commandement de Ta volonté ».

5 ולהבין זה דלכאורה התפלה במעלה העליונה יותר מהקרבנות שהתפלה היא נשיאת נפש האדם בספור שבחיו של מקום ברוך שאמר והיה העולם וכל הללויה וכי' עד שמגיע לואהבת בכל נפשך כו'

Pour comprendre cela : en effet, à première vue, la prière est d'un degré supérieur aux sacrifices, puisque la prière consiste à élever l'âme d'une personne en relatant les louanges de l'Omniprésent : «Béni soit Celui qui a parlé et le monde fut», ainsi que tous les Halleluyah [psaumes], etc., jusqu'à parvenir à «Tu aimeras... de toute ton âme», etc.

משא"כ הקרבנות הוא בנפש בהמה וביום השבת שני כבשים.

Les sacrifices, en revanche, mettent en jeu l'âme d'un animal : «Et, le jour du Chabbat, deux agneaux.»

ולמה יהיו הקרבנות במעלה העליונה כל כך שיקראו כמצות רצונך ושזה יהי [יהיה] תכלית השלימות של ימות המשיח יותר מהתפלה שבגלות.

Pourquoi, alors, les sacrifices seraient-ils d'un rang si élevé qu'ils sont appelés « conformément au commandement de Ta volonté », et que cela constituerait l'ultime perfection des jours du Mashiach, davantage que la prière de l'exil ?

הנה כתיב גפן ממצרים תסיע. שכנ"י [שכנסת ישראל] נמשלו לגפן שגדלים בה ענבי שמהם יוצא היין ע"י דריכה בגת.

Or, il est écrit : « Tu as transplanté une vigne depuis l'Égypte », car l'Assemblée d'Israël est comparée à une vigne, sur laquelle poussent des raisins, dont le vin est extrait par foulage dans le pressoir.

6 והנה עיקר היין המשובח יוצא מהענבי [מהענבים] הסמוכי לקרקע כמו שאמרו לגבי נסכים לא היו מביאין מן הדליות אלא מן הרגליות ששם יוצא יין משובח יותר.

Or, le vin de meilleure qualité provient surtout des raisins qui poussent près du sol, comme [les Sages] l'ont dit au sujet des libations : on n'apportait [pas de vin] provenant des vignes palissées (daliyos), mais de celles qui poussent près du sol (ragliyos), car c'est de là que provient le vin de meilleure qualité.

והנה היין נתחלק לכמה מינים יש יין המשמח ויש יין המשכר יש יין אדום ויש יין לבן וכך ככל המשל הזה נמשלו כנס"י [כנסת ישראל] שיש בהם אהבה מסותרת למקום כו'.

Or, il existe plusieurs sortes de vin : il y a le vin qui réjouit et le vin qui enivre ; il y a le vin rouge et le vin blanc. De même, selon chaque détail de cette analogie, l'Assemblée d'Israël est comparée [au vin], car ses membres portent en eux un amour caché pour D.ieu, etc.

7 וכדי להוציאה מהעלם אל הגלוי צריך להיות בבחי' רגליות דהיינו להיות בחי' נפשי כעפר לכל תהיה.

Pour la faire sortir de la dissimulation et la faire apparaître, il faut se situer au niveau des « vignes basses » (ragliyos), c'est-à-dire au niveau de « Que mon âme soit comme la poussière pour tous ».

וגם דריכה בגת להיות לב נשבר ונדכה וע"י זה יוצא היין הוא בחי' האהבה מסותרת שהיתה בעלם

Et il faut aussi le foulage dans le pressoir : avoir le cœur brisé et broyé. C'est ainsi que le vin sort, lui qui correspond à l'amour caché qui était dissimulé,

כי על יין אמרו נכנס יין יצא סוד והיינו לפי שהיין היה ג"כ מתחלה בהעלם בענבים ואח"כ נתגלה ויצא לחוץ.

car, au sujet du vin, on a dit: «Le vin entre, le secret sort.» En effet, le vin lui aussi était d'abord dissimulé dans les grappes, puis il s'est révélé et est sorti au-dehors.

8 והנה באהבה יש ב' בחי'. יש מתפעל להיות שמחת ה' בלבו היא בחינת יין המשמח ובחי' יין לבן מבחי' חמר חיוורין עתיק כו'.

À présent, dans l'amour, il y a deux niveaux. Il en est un qui est ému, de sorte que la joie en D.ieu réside dans son cœur ; c'est l'aspect du «vin qui réjouit» et celui du vin blanc, issus de l'aspect du «vin blanc ancien» (chamar chivaryan atik), etc.

ויש מתפעל להיות לו מרירות הלב מפני היותו ממארי דחושבנא מכל מחשבותיו ודבוריו ומעשיו אשר לא לה' המה ולצעוק אל ה' ולדבקה בו הוא בחי' יין אדום ויין המשכר וכו'.

Et il en est un qui est ému au point d'éprouver de l'amertume dans son cœur, parce qu'il fait partie des «maîtres du bilan» (marei d'chushbana), passant en revue toutes ses pensées, ses paroles et ses actions qui ne sont pas pour D.ieu, et [est ému] à crier vers D.ieu et à s'attacher à Lui ; c'est l'aspect du vin rouge et du vin enivrant, etc.

9 והנה אנו אומרים בשבת וינוחו בו ישראל מקדשי שמך. ולכאורה אינו מובן הלא הוא ית' מאליו קדוש וכתוב כי קדוש אני וקדושתו למעלה מקדושתכם.

Or, le Chabbat, nous disons: «Que les Israélites, qui sanctifient Ton Nom, se reposent en lui.» Cela semble incompréhensible: n'est-Il pas, béni soit-Il, saint par Lui-même? Et il est écrit: «Car Je suis saint», ainsi que: «Ma sainteté est supérieure à votre sainteté.»

ואיך יהיה תלוי קדושתו ית' בישראל דייקא שיקראו הם המקדישים שמו. אך הענין דהנה אנו אומרים אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללך סלה.

Comment, dès lors, Sa sainteté, béni soit-Il, pourrait-elle dépendre précisément d'Israël, au point que ce soit eux que l'on appelle ceux qui sanctifient Son Nom? Mais voici l'explication: nous disons: «Tu es saint, Ton Nom est saint, et les saints Te louent chaque jour, séla.»

פ"י קדושים בכל יום כו' כמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית שבכל יום ויום מתהווה מאין ליש כל מעשה בראשית.

Le sens de «les saints... chaque jour», etc., est lié à la formule : «Lui qui, dans Sa bonté, renouvelle chaque jour, constamment, l'œuvre de la création» : chaque jour, toute l'œuvre de la création advient du néant à l'existence.

10 וכשהם משיגים כל יום התהוותם וחיותם מבחי' קדוש ומובדל כי עליו ית' נאמר אדון הנפלאות פ"י למעלה מעלה מבחי' נפלאות כמ"ש עושה פלא.

Et lorsqu'ils appréhendent chaque jour leur venue à l'existence et leur force vitale comme provenant du niveau du saint et du séparé, car c'est à Son sujet, béni soit-Il, qu'il est dit : «Maître des merveilles», c'est-à-dire très, très au-dessus du niveau des merveilles, comme il est écrit : «Il accomplit une merveille» (ossé péle).

שבחי' הפלא הוא כעשיה גשמיות אצלו ית'. כי ענין הפלא היא פליאת ההתהוו' יש מאין

Car le niveau du prodige est pour Lui, béni soit-Il, comme un acte matériel (Assiya), puisque le prodige désigne le caractère merveilleux de la venue à l'existence de quelque chose à partir du néant.

וראשית ההתהוו' הוא בחכמה כמ"ש והחכמה מאין תמצא.

Et le commencement de la venue à l'existence se trouve dans la 'Hokhma (sagesse), comme il est écrit : «Et la 'Hokhma se trouve à partir du néant (ayin).»

11 וכתוב כולם בחכמה עשית שהחכמה נחשבת אצלו כעשיה גשמית שהיא בחי' סוף דרגין משכל ודבור ומחשבה ומעשה וכך החכמה נחשבת אצלו שהוא ית' למעלה מן החכמה ומרומם עד אין קץ.

Et il est écrit : «Tu les as tous faits avec 'Hokhma (sagesse)», car 'Hokhma est considérée, pour Lui, comme une action matérielle (assiya), qui est le dernier des niveaux — ceux de l'intellect, de la parole, de la pensée et de l'action. De même, pour Lui, 'Hokhma est considérée ainsi, car Lui, béni soit-Il, est au-dessus de 'Hokhma et élevé à l'infini.

ולכן הם יהללוך סלה תמיד בעילוי אחר עילוי בלי הפסק וכל זה בבחי' ושמן קדוש כי הודו של שמו על ארץ ושמים.

C'est pourquoi ils «Te louent, séla» continuellement, [s'élevant] d'un degré au suivant, sans interruption. Tout cela relève du niveau de «Ton Nom est saint», car la splendeur de Son Nom est «au-dessus de la terre et du ciel».

כמ"ש כי ביה ה' צור עולמים פי' בי"ה הוא שמו הוי"ה כי הוי"ה היא גי"כ י"ה שהוי"ו מושך הוי"ד כו'.

Comme il est écrit : «Car avec Yah, Havaya a formé les mondes.» Autrement dit, «Yah» désigne Son Nom Havaya, car les lettres hé-vav-hé sont également les lettres youd-hé, puisque le vav prolonge le youd, etc.

12 וביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] כנ"ל היינו עלמין סתימין דלא אתגליין עין לא ראתה אלהים זולתך

Et c'est avec le youd que le Monde futur fut créé, comme indiqué plus haut ; c'est-à-dire les mondes cachés (almin sesimin), qui ne sont pas révélés : «Aucun œil n'a vu, D.ieu, hormis Toi.»

ובה"א [ובאות ה"א] נברא עוה"ז היינו עלמין דאתגליין מה שהוא מושג ונתפס בהשגת הנבראים

Et c'est avec le hé que ce monde fut créé ; c'est-à-dire les mondes révélés (almin d'isgalyan) : ce qui est appréhendé et saisi par la compréhension des êtres créés.

ואפי' [ואפילו] גי"ע [גן עדן] העליון נק' עלמא דאתגלי' לגבי בחי' זו שהוא שם שהרי צדיק' [צדיקים] נהנים כו' אלא שלגבי עוה"ז השפל הגשמי נק' עוה"ב [עולם הבא] גי"ע [גן עדן] העליון. אבל לגבי עולמות עליוני [עליונים] נקרא בשם עוה"ז ועלמא דאתגליא מאחר שיש שם הנאה ותענוג הנשמות

Même le Jardin d'Éden supérieur est appelé «monde révélé» (alma d'isgalya) par rapport à ce niveau, puisque c'est là que «les justes jouissent», etc. ; ce n'est que par rapport à ce monde-ci, inférieur et matériel, que le Jardin d'Éden supérieur est appelé le Monde futur. Mais, par rapport aux mondes supérieurs, il est désigné sous le nom de «ce monde» et de «monde révélé», puisqu'il y a là jouissance et plaisir des âmes,

משא"כ בחי' עלמין סתימין הוא מה שאינו מושג ונתפס כלל עין לא ראתה וכו' וכל בחי' הללו הם מבחינת שמו והודו של שמו כו'.

tandis que le niveau des mondes cachés est ce qui n'est nullement appréhendé ni saisi : «Aucun œil n'a vu», etc. Et tous ces niveaux relèvent du niveau de Son Nom et de la splendeur de Son Nom, etc.

אבל בא"ס ב"ה עצמו לא שייך כלל זה שהוא קדוש ומובדל מגדר עלמין לגמרי ולא שייך אפילו בחי' עלמין סתימין כו' ובחינת עלמין סתימין הם כעשיות גשמיות אצלו ית'.

Mais cela ne s'applique nullement à l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, Lui-même, car Il est saint et entièrement séparé de la catégorie des mondes ; même le niveau des mondes cachés ne s'applique pas [à Lui], etc. Le niveau des mondes cachés est pour Lui comme des actes matériels de fabrication, béni soit-Il.

13 וכמאמר אדון הנפלאות. וכמ"ש עושה פלא. ומה שקדושים בכל יום יהללוך סלה הוא בבחי' ושמך קדוש בלבד והיינו כי משם נמשך קדושתם ומהללים להתכלל ולהבטל במקורם.

Comme le dit l'expression : « Maître des merveilles », et comme il est écrit : « Il accomplit des merveilles. » Quant aux « saints qui Te louent chaque jour, séla », cela ne relève que du niveau de « Ton Nom est saint » ; c'est-à-dire que leur sainteté en découle, et qu'ils louent afin d'être absorbés dans leur source et de s'y tenir dans l'annulation de soi (bitoul).

אבל ישראל הם מקדשי שמך כי הנה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תלוי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות התלבשות א"ס ב"ה בחכמה וחסד להחיות ולהוות עלמין סתימין ועלמין דאתגליין והיינו אק"ב [אשר קדשנו במצותיו] ממש הקב"ה מניח תפילין כו'.

Mais c'est le peuple d'Israël qui « sanctifie Ton Nom », car l'éveil d'en haut dépend de l'éveil d'en bas : l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, s'investit dans 'Hokhma (sagesse) et 'Hessed (bonté), afin de vivifier et de faire exister les mondes cachés et les mondes révélés. C'est là le sens de « qui nous a sanctifiés par Ses commandements », littéralement : « Le Saint béni soit-Il met les téfilines », etc.

14 וע"י הנחת תפילין למטה מתעורר קדושה העליוני' שלמעלי' [שלמעלה] להיות שורה ומתלבש בתוך עלמין. וקדושה זו היא מבחי' אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בעצמו ובכבודו שלמעלה מגדר עלמין

En mettant les téfilines ici-bas, on éveille la sainteté supérieure d'en haut, afin qu'elle réside dans les mondes et s'y revête. Cette sainteté relève du niveau de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, en Son être même et dans Sa gloire, au-delà de la catégorie des mondes.

בחי' אתה קדוש שהוא אדון הנפלאות למעלה מעלה מבחינת פליאות חכמה שמאין תמצא כי המצות הן הן רצונו ית' ובחי' מדרגת הרצון הוא הגבה למעלה מאד מבחי' חכמה.

[C'est] le niveau de « Tu es saint », qui est le « Maître des merveilles », très, très au-dessus du niveau des merveilles de 'Hokhma (sagesse), qui « se trouve à partir du néant » ; car les mitsvot sont Sa volonté même, béni soit-Il, et le niveau de la volonté est extrêmement élevé, bien au-dessus du niveau de 'Hokhma.

15 ולכן הם מקדישי' ומרוממים שמך שבהם ועל ידם נתעלה בחי' שמו בקדושת אור א"ס ב"ה עצמו.

C'est pourquoi ils sanctifient et exaltent Ton Nom, car en eux et par leur intermédiaire, le niveau de Son Nom est élevé dans la sainteté de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, elle-même.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי עוה"ב [עולם הבא] שהם מבחינת שמו יתי בלבד. אבל ע"י המע"ט [המעשים טובים] ממשיכים קדושת אור א"ס ב"ה בעצמו כנ"ל:

C'est [le sens de] « Une heure de techouva (retour) et de bonnes actions dans ce monde vaut mieux que toute la vie du Monde à venir », laquelle ne provient que du niveau de Son Nom, béni soit-Il ; mais, par les bonnes actions, on fait descendre la sainteté de la Lumière infinie, béni soit-Il, elle-même, comme expliqué ci-dessus.

16 והנה מן המצות נעשה לכושים לנפש כמ"ש בזהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים באינון יומין עילאין דאינון לבושין כנ"ל.

Or, les mitsvot produisent des vêtements pour l'âme, comme le dit le Zohar au sujet du verset : «Avraham était âgé, venu dans les jours» : «avec ces jours supérieurs, qui sont des vêtements», comme indiqué plus haut.

והיינו לפי שע"י המצות ממשיך אור מקיף מבחי" סובב כל עלמין לכן נעשה לבוש לנשמתו שתהיה נפשו צרורה בצרור החיים את ה' וכו'.

C'est parce que, par les mitsvot, on fait descendre une lumière enveloppante (Or Makif) du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) ; elle devient donc un vêtement pour son âme, afin que son âme soit «liée au faisceau de vie avec Havaya», etc.

אך הנה אמרו אפילו פושעי ישראל מלאים מצות כרמון ומ"מ אין ממשיכין כלום. אלא הענין הוא שהמשכת קדושה העליונה הוא ע"י שמחה של מצוה דוקא וכדכתיב תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה.

Mais [les Sages] ont dit que même les transgresseurs d'Israël sont remplis de mitsvot comme une grenade, et pourtant ils ne font rien descendre. Le point est plutôt que la sainteté supérieure ne descend que par la joie d'une mitsva, comme il est écrit : «Parce que tu n'as pas servi Havaya, ton D.ieu, dans la joie.»

17 והשמחה היא מצד התבוננות מזה עצמו איך שהמצות הם בחינת אור א"ס ב"ה עצמו בחי" אדון הנפלאות וכו'.

Et la joie vient de la contemplation de cette chose même : les mitsvot sont le niveau de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, elle-même, le niveau du «Maître des merveilles», etc.

ולזה ישמח לבו בקיום המצות אשר קדשנו במצותיו ממש והוא בחי' חמר חווריין עתיק שהוא בחי' ענג העליון להתענג על ה' ממש.

C'est pourquoi son cœur se réjouira lorsqu'il accomplira les mitsvot, [car Il] « nous a sanctifiés par Ses commandements », au sens littéral. C'est le niveau du chamar chivaryan atik [« vin blanc ancien »], qui est celui du plaisir suprême : se délecter véritablement en D.ieu.

אך צריך לעורר מתחלה בנפשו בחי' יין אדום ויין המשכר שהוא בחי' גבורות קדושות כדי לאתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא שאז יתענגו על ה' בתענוג המשכת וא"ס [אור אין סוף] ב"ה

Mais il doit d'abord éveiller dans son âme le niveau du vin rouge et du vin enivrant, qui relève des Guevourot saintes (forces de retenue), afin de transformer l'obscurité en lumière et l'amertume en douceur ; alors ils se délecteront en D.ieu du plaisir que procure le fait de faire descendre l'Or Ein Sof, béni soit-Il.

כי התענוג הוא שייך אחר מילוי הרצון שכשנתמלא רצונו וחפצו מה שהיה חושק ומתאוה אז יתענג

Car le plaisir vient après l'accomplissement de la volonté : lorsque sa volonté et son désir sont comblés, lorsqu'il obtient ce qu'il convoitait et désirait ardemment, alors il éprouve du plaisir,

משא"כ אם לא היה לו תשוקה כ"כ [כל כך] אין התענוג אצלו כ"כ [כל כך] גם בהיות אצלו הדבר ההוא ולכן צריך לעורר תחלה בחינת גבורות על הירידה אשר רחוק מה' בתכלית.

tandis que s'il n'avait pas éprouvé un désir aussi intense, son plaisir ne serait pas aussi grand, même lorsqu'il possède cette chose. Il faut donc d'abord éveiller le niveau des Guevourot face à la descente, [à savoir] qu'il est infiniment éloigné de D.ieu.

18 ובפרט כאשר יהי' [יהיה] ממארי דחושבנא מן המעשים ודבורים והמחשבות אשר לא לה' המה. וישוב

אל ה' וירחמהו וכמאמר אלהי עולם ברחמיך הרבים כו' וכמ"ש במ"א

Et cela tout particulièrement lorsqu'il fait partie des « maîtres du bilan » des actes, des paroles et des pensées qui ne sont pas pour D.ieu. « Qu'il revienne vers Havaya, et Il aura compassion de lui », comme dans la formule : « D.ieu éternel, dans Ta grande compassion », etc., comme il est expliqué ailleurs.

ואזי תהי' [תהיה] שמחת הנפש בקיום המצות ביתר שאת כי כל שתגדל התשוקה [התשוקה] והצמאון מחמת ריחוק מקום מצד הגוף כך תגדל שמחת הנפש מצד המשכ' אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בקיום המצות והתענגו על ה' במילוי רצונה וחפצה

Alors, la joie de l'âme dans l'accomplissement des mitsvot sera «d'une intensité bien plus grande»: plus le désir ardent et la soif s'accroissent en raison de l'éloignement causé par le corps, plus la joie de l'âme s'accroît en raison de l'attraction vers le bas de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, par l'accomplissement des mitsvot, et [de] son plaisir en D.ieu dans l'accomplissement de sa volonté et de son désir.

וז"ש [וזהו שכתוב] זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חייתני וכמאמר כי הם חיינו ואורך ימינו כו' ואין לערב שמחת הנפש בעצבון הגוף וכו'.

C'est [le sens de] ce qui est écrit: «Voici ma consolation dans mon affliction, car Ta parole m'a donné la vie»; comme dans la formule: «Car elles sont notre vie et la longueur de nos jours», etc. Il ne faut pas mêler la joie de l'âme à la tristesse du corps, etc.

אך כדי להוציא בחי' יין הנ"ל צריך לשית עצות בנפשו להיות בבחינת ונפשי כעפר לכל תהיה מן הרגליות וכו'. ועל ידי דריכה ברגלים בגת שהיא בחינת לב נשבר ונדכה כו'.

Mais, pour faire ressortir le niveau du vin mentionné plus haut, il faut prendre conseil en son âme afin de se tenir au niveau de «Que mon âme soit comme la poussière pour tous», [comme dans le cas du vin] issu des vignes basses (ragliyas), etc. Il faut aussi le foulage aux pieds dans le pressoir, qui correspond au niveau d'un cœur brisé et broyé, etc.

19 והנה כנגד ב' בחינות יין הנ"ל כך נמשך ב' בחינת לבושין. וזהו כבס ביין לבושו שיהיו לבושי המצות מכובסים עד"מ כמו בגד המכובס מן הלכלוך כך הנה אפי' [אפילו] פושעי ישראל מלאים מצות כו'.

À présent, en correspondance avec les deux niveaux de vin mentionnés plus haut, deux niveaux de vêtements sont attirés vers le bas. Voici le sens de «Il a lavé son vêtement dans le vin»: que les vêtements des mitsvot soient lavés, à titre d'analogie, comme un vêtement débarrassé de sa saleté par le lavage. De même, même les transgresseurs d'Israël sont remplis de mitsvot, etc.

20 ואעפ"כ [ואף על פי כן] את פושעי' [פושעים] נמנו שלבושי המצות שלהם הם מלובשי' [מלובשים] כלבושים צואים שלהם משאי"כ ע"י בחי' יין ושמחה של מצוה נעשה בחי' כבוס לבוש והתפשטות מלבושי' [מלבושיה / מלבושים] שבנוגה להתענג על ה' לבדו.

Et pourtant, ils étaient «comptés parmi les transgresseurs», car les vêtements de leurs mitsvot sont eux-mêmes revêtus de leurs vêtements souillés. En revanche, par l'aspect du vin et de la joie d'une mitsva, s'opèrent le lavage du vêtement et le dépouillement des vêtements relevant de Nogah [le domaine où le bien et le mal sont mêlés], afin de se délecter de D.ieu seul.

וע"י בחי' דם ענבים הוא בחי' יין אדום שהוא ענין התגברות הנפש לאהפכא חשוכא לנהורא והמרירות על ריחוקו מאור פני ה' ונקי דם לפי שצריך יגיעת הנפש ויגיעת בשר בנפשו דמו.

Et par l'aspect du «sang des raisins», qui est l'aspect du vin rouge, c'est-à-dire le dépassement de l'âme [d'elle-même] pour transformer l'obscurité en lumière, ainsi que l'amertume de son éloignement de la lumière de la face de D.ieu. Il est appelé «sang», car il exige l'effort de l'âme et l'effort de la chair, avec son âme, son sang.

אך מ"מ נקי דם ענבים בחי' יין שצ"ל ע"י בחי' שמחה שהיא בחי' התבוננות מצד גדולת ה' א"ס ב"ה וישוב אל ה' וירחמהו.

Pourtant, il est néanmoins appelé «sang des raisins», l'aspect du vin, car il doit passer par l'aspect de la joie, qui consiste à contempler la grandeur de D.ieu, l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il : «Qu'il revienne vers Havaya, et Il aura compassion de lui.»

21 וירחמהו דייקא דהיינו על ניצוץ אלהי' [אלהות] שבו איך ירד פלאים מטה מטה כמ"ש במ"א

«Et Il aura compassion de lui» — précisément, c'est-à-dire de l'étincelle divine qui est en lui : comment elle est descendue de façon prodigieuse, toujours plus bas, comme cela est expliqué ailleurs.

וע"י נעשה בחי' סותו פי' סותו מלשון מסוה הוא כסוי הראש והפנים שיש ב' בחינות לבושין לבוש הגוף ע"ד משל ולבוש הראש והפנים ע"ד משל.

Et par cela advient le niveau de «son vêtement» (susso). Explication : susso est apparenté au mot masveh (voile), qui désigne une couverture de la tête et du visage. Car il existe deux niveaux de vêtements : un vêtement du corps, par analogie, et un vêtement de la tête et du visage, par analogie.

22 והנה ע"י בחי' יין המשמח נמשך בחי' לבוש לבחי' הגוף של הנפש שהוא בחי' לבושי מדות הנפש אהבה ויראה כו'

À présent, par le niveau du «vin qui réjouit», est attiré un vêtement pour le niveau du corps de l'âme, qui est le niveau des vêtements des attributs émotionnels (midot) de l'âme : l'amour et la crainte, etc. ;

אבל ע"י בחי' דם ענבים נמשך לבוש לבחי' הראש והפנים של הנפש והוא בחי' ראייה ושמיעה.

mais par le niveau du «sang des raisins», est attiré un vêtement pour le niveau de la tête et du visage de l'âme, qui correspond à la vue et à l'ouïe.

23 וכמ"ש הביטו אליו ונהרו וגו'. וכי אפשר להסתכל בשכינה כו' אלא היינו לאסתכלא ביקרא דמלכא כו'

Comme il est écrit : «Ils portèrent leurs regards vers Lui et furent illuminés», etc. Mais est-il possible de contempler la Chekhina (la Présence divine), etc. ? Il faut plutôt entendre : «contempler la gloire du Roi», etc.

והענין כמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] במקום שבע"ת [שבעלי תשובה] עומדים כו' כי צדיקים גמורים ע"י שמחה של מצוה והתענגם על ה' ממשיכים ענג העליון מלמעלה למטה

Le sens est celui de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : «À l'endroit où se tiennent les baalei teshuvah (ceux qui reviennent)», etc. Car les justes parfaits, par la joie d'une mitsva et le plaisir qu'ils prennent en D.ieu, attirent le plaisir supérieur d'en haut vers le bas,

אבל הבעל תשובה ע"י התגברותו על הרע שבנפשו במסירת נפש היא בבחי' הסתלקות מלמטה למעלה כדרך הגבורות ורשפי אש כו'. ולכן נעשה לבוש לנשמתו ג"כ למעלה על בחי' ראש הנ"ל:

tandis que le baal teshuvah, en triomphant du mal en son âme par le sacrifice de soi (messirout néfesh), se situe dans une dynamique d'élévation d'en bas vers le haut, à la manière des gevuros [forces de rigueur] et des «flammas fulgurantes», etc. C'est pourquoi un vêtement est également formé pour son âme là-haut, au niveau de la tête mentionnée précédemment.

24 והנה זהו כל עבודתנו בקיום המצות בזמן הזה להמשיך לנפש שתתעלה בעילוי אחר עילוי לאור באור א"ס ב"ה ותהיה הנפש צרורה כו'.

Or, tout notre service dans l'accomplissement des mitsvot à l'époque actuelle consiste à faire descendre [la lumière] vers l'âme, afin qu'elle s'élève d'élévation en élévation, qu'elle soit illuminée par la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, et que l'âme soit « liée », etc.

אבל תכלית השלימות של ימות המשיח בקיום המצות ומעשה הקרבנות שיהיו הקרבנות כבשים ופרים וכי"כ נכללים ומתעלים בעילוי אחר עילוי באור א"ס ב"ה.

Mais la perfection ultime des jours de Machia'h, dans l'accomplissement des mitsvot et dans l'acte des sacrifices, sera que les offrandes — agneaux et taureaux, etc. — soient elles aussi incluses et élevées, d'élévation en élévation, dans l'Or Ein Sof, béni soit-Il.

אך בזמן הגלות אי אפשר לנפש האדם להעלותם ולקשרם במקורם מאחר שהיא מקושרת בעצמה למטה.

Mais, au temps de l'exil, il est impossible à l'âme humaine de les élever et de les rattacher à leur source, puisqu'elle-même est liée en bas.

אבל לימות המשיח שיקויים ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגוי. שנשמות ישראל יהיו במעלה אז יהיה זמן קיום המעשי [המעשה] והעלאת ניצוצות שנפלו אפילו הבהמות.

Mais, dans les jours de Machia'h, lorsque s'accomplira : « La gloire de Havaya sera révélée, et toute chair verra », etc., car les âmes d'Israël seront alors à un niveau élevé, ce sera le temps de l'accomplissement concret et de l'élévation des étincelles qui sont tombées, jusque dans les animaux.

25 וכמו שהיה בתחלת בריאת העולם שקודם שנבר' [שנברא] אדם הראשון נא' [נאמר] ואדם אין לעבד את האדמה וגוי.

Il en fut de même au commencement de la création du monde: avant que le premier homme (Adam HaRishon) fût créé, il est dit: «Et il n'y avait pas d'homme (adam) pour travailler la terre», etc.

ואח"כ נעשה אדם ויניחם בג"ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה. אלא שאח"כ ויגרש את האדם וגוי כלומר שלא הי' [היה] בבחי' אדם והוצרך לילך ולתקן נפשו.

Ensuite, l'homme fut créé, et «Il le plaça dans le jardin d'Éden pour le cultiver et le garder». Mais ensuite, «Il chassa l'homme», etc.; c'est-à-dire qu'il n'était pas au niveau de l'homme (adam), et qu'il lui fallut aller rectifier son âme.

26 ושלמות בחי' אדם הוא בזמן המשיח שנאמר עליו הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד מא"ד הוא אותיות אד"ם.

Et la perfection du niveau d'adam sera atteinte à l'époque de Mashiach, dont il est dit : «Voici, Mon serviteur prospérera ; il sera exalté et élevé, et très (me'od) haut.» Me'od (mem-alef-dalet) est composé des lettres d'adam (alef-dalet-mem).

וכן ראשי תיבות אד"ם דו"ד משי"ח שבזמן ימות המשיח נשלם בחינת אדם ואזי הוא זמן היום לעשותם זמן קיום המצות בשלימות שיהיה הקרבת קרבנות כמצות רצונך.

De même, les initiales d'adam renvoient à Adam, David et Mashiach. Car, à l'époque des jours de Mashiach, le niveau d'adam sera parachevé ; ce sera alors le temps de «Aujourd'hui, pour les accomplir», le temps où les mitsvot seront accomplies dans leur perfection et où les offrandes seront apportées «selon le commandement de Ta volonté».

משא"כ בזמן הגלות אין עשיית המצו' [המצות / המצוה] כרצונך ממש אלא לעילוי הנפש שיתקן בחי' אדם שלא יהיה ואדם אין לעבד.

En revanche, à l'époque de l'exil, l'accomplissement des mitsvot n'est pas véritablement «selon Ta volonté», mais [il vise] l'élévation de l'âme, afin qu'elle répare le niveau d'adam et qu'il ne soit plus vrai qu'«et il n'y avait pas d'homme pour travailler».

אבל עיקר העבודה לעבדה ולשמרה הוא בימות המשיח דוקא.

Mais le service essentiel consistant à «la travailler et la garder» n'a lieu spécifiquement que pendant les jours de Mashiach.

והתפלה שהיא בחי' נשיאת הנפש הוא כנגד הקרבנות אבל אינה כחי' קרבנות ממש כי שם בחינת עליות כל העולמות בכלל ואפילו נפש הבהמה היורדת למטה לארץ.

Et la prière, qui est le niveau de l'élévation de l'âme, correspond aux offrandes, mais elle n'est pas véritablement au niveau des offrandes ; car là [dans les offrandes] se trouve le niveau de l'élévation de tous les mondes en général, et même de l'âme de l'animal, qui descend jusqu'en bas, sur la terre.

27 והנה על בחינת גפן ויין הנ"ל נאמר אסרי לגפן עירה פי' שבימות המשיח שיושלם בחי' אדם אז יהיו כלל ישראל מתעלים במעלה העליונה שיהיה בבחי' גפן ויין המשמח בשמחה של מצוה

À présent, au sujet du niveau de la vigne et du vin mentionné plus haut, il est dit : «Attachant son ânon à la vigne.» Cela signifie qu'aux jours du Machia'h, lorsque le niveau d'adam (l'homme) sera achevé, tout Israël s'élèvera au rang le plus élevé et se trouvera au niveau de la vigne et du «vin qui réjouit», dans la joie d'une mitsva ;

וגם יהי' [יהיה] אוסרי אוסר יו"ד שבחי' יו"ד היא בחי' חכ' [חכמה] עילאה הוא אוסר ומקשר לבחי' גפן et il y aura aussi «osri» («attacher»), [c'est-à-dire] «oser» («attache») [et] yud : car le niveau du yud, qui est celui de la 'Hokhma supérieure (sagesse), attache et relie au niveau de la vigne.

(וענין החכמה הוא בחי' בטול שצ"ל בהשמח' [בהשמחה] עמ"ש ע"פ ולא נחם אלקי דרך ארץ פלשתים וע"פ ביום השמע"צ [השמיני עצרת]). ועי"ז יהי' [יהיה] בבחי' עירה.

(La 'Hokhma consiste dans le niveau de l'annulation de soi (bitoul), qui doit être présente dans la joie ; voir ce qui est expliqué au sujet du verset «D.ieu ne les conduisit pas par la route du pays des Philistins», ainsi qu'au sujet du verset «Le huitième jour, une assemblée».) Par cela, ils se trouveront au niveau de iroh («son ânon»).

כי הנה עירה סובל ב' פירושים לשון עיר פרא אדם ובחי' עיר אלהים.

Car iroh admet deux interprétations : le sens de ayir (ânon), comme dans «Un homme naît ânon sauvage», et le niveau de ir (ville), «la ville de D.ieu».

וביאור הדבר כי עיר פרא אדם יולד כתי' [כתיב]. פי' יולד היינו כשהמדוי' אצלו כתולדתו וטבעו שלא נהפכו אצלו לעמוד כנגד טבעו כי זהו עבודת האדם לעמוד נגד טבעו הקשה מפני אהבת ה' ויראתו.

Voici l'explication : il est écrit «Un homme naît ânon sauvage.» «Naît» signifie que ses attributs émotionnels (midot) sont chez lui tels qu'à sa naissance et conformément à sa nature, sans avoir été transformés de manière à se dresser contre sa nature ; car le service de l'homme consiste à se dresser contre sa nature difficile par amour de D.ieu et crainte de Lui.

משא"כ כשהטבע מסייע אין זו עבודה תמה ונקרא עיר פרא אדם

En revanche, lorsque sa nature lui vient en aide, son service n'est pas un service accompli de tout cœur, et il est appelé «un homme, ânon sauvage».

אבל כשהוא מקושר בבחי' גפן בחי' יין היוצא מן הגפן ע"י דריכה ומן הרגליות וכו' כנ"ל אזי נעשה בחי' עירה עיר ה' שהוא בחי' עיר אלהינו כמו שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אימתי נקרא גדול כשהוא בעיר אלהינו וגו'.

Mais lorsqu'il est lié au niveau de la vigne, au niveau du vin qui sort de la vigne par le foulage et des vignes basses, etc., comme mentionné plus haut, il devient alors le niveau de iroh, la ville de D.ieu, qui est le niveau de «la ville de notre D.ieu», comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : «Quand est-Il appelé grand ? Lorsqu'Il se trouve dans la ville de notre D.ieu», etc.

28 ולשרקה בני אתונו. הנה שורקה היא זמורה רכה וילדה שענביה מועטים עדיין ומעט יין היוצא ממנה נקי שורקה נקודת שור"ק

«Et le fils de son ânesse à la vigne de choix (sorekah).» Or, une sorekah est un jeune sarment tendre, dont les grappes sont encore peu nombreuses et qui donne peu de vin ; on l'appelle sorekah, [d'après] la voyelle shuruk.

כי הנה גפן הוא בחינת סגו"ל וגם כל נקודת גפן הוא סגו"ל

Car la vigne (gefen) correspond au niveau du segol, et les deux voyelles de gefen sont également des segol.

וכדכתי' [וכדכתיב] גפן ממצרים תסיע וגו' כסו הרים צלה פי' צלה בחי' צל כמ"ש ה' צלך דהיינו ישת חשך סתרו והוא העולה למעלה ומכסה על בחי' הרים שהם האבות.

Comme il est écrit : «Tu as transplanté une vigne depuis l'Égypte», etc., «Les montagnes furent couvertes de son ombre.» Explication : «son ombre» désigne le niveau de l'ombre, comme il est écrit : «Havaya est ton ombre», c'est-à-dire : «Il fit des ténèbres Sa cachette» ; c'est ce niveau qui s'élève au-dessus des «montagnes» et les couvre, celles-ci étant les Patriarches.

29 והנה האבות הם שלשה בחינת סגו"ל. וזהו בחי' גפן. אבל שורקה הוא בחי' נקודת השורק והשור"ק יש בו ג"כ ג' נקודות שבסגו"ל אלא שהם זה למטה מזה.

Or, les Patriarches sont trois, correspondant au niveau du segol, et c'est là le niveau de la vigne (gefen). Mais sorekah correspond au niveau de la voyelle shuruk ; le shuruk comporte lui aussi les trois points du segol, mais disposés l'un sous l'autre.

כך הנה שכשהאדם הוא בבחי' התקרבות והתלהבות בכח ג' נקודות ממטה למעלה ומלמעלה למטה והממוצע וכו' וכמ"ש במ"א אזי נקרא בחי' סגו"ל.

Ainsi, lorsqu'une personne est au niveau du rapprochement et d'un enthousiasme ardent, grâce à la force des trois points — d'en bas vers le haut, d'en haut vers le bas, et le mouvement intermédiaire, etc., comme expliqué ailleurs — elle relève alors du niveau du segol.

אבל כשהוא בבחינת ריחוק מקום אלא שהוא בבחי' הודאה כלומר שידוע שהוא רחוק מה' ונעשה כפוף ומודה ואין ערב לכו לגשת מפני ביטולו נקרא בחינת שור"ק

Mais lorsqu'elle est au niveau de l'éloignement, tout en étant au niveau de la reconnaissance, c'est-à-dire qu'elle sait être loin de D.ieu, s'incline et le reconnaît, et que son cœur n'ose pas s'approcher en raison de son annulation de soi (bitoul), elle relève du niveau du shuruk.

ושלש נקודות זו למטה מזו. כלומר שמשפיל עצמו מטה מטה להיות רחוק בעיניו להגיע לזה באומרו מי אנכי וכו' וע"י זה נעשה מבחי' אתונו בחי' בני בחי' בן וכמ"ש בנים אתם וגוי להיות כמו ברא כרעא דאבוה.

[Il comporte] trois points l'un sous l'autre: c'est-à-dire qu'elle s'abaisse de plus en plus, de sorte qu'à ses propres yeux elle est loin de pouvoir atteindre cela, en disant: «Qui suis-je?», etc. Et grâce à cela, du niveau de «son ânesse», elle accède au niveau de «fils de», au niveau d'un fils, comme il est écrit: «Vous êtes des enfants», etc., afin d'être comme «un fils est la jambe de son père».

30 והנה התהפכות בחינות אלו נעשו ע"י כבס ביין וגוי כבס לשון עבר

Or, la transformation de ces niveaux s'opère par «il a lavé dans le vin», etc. Kibbes («il a lavé») est au passé.

שתכלית השלימות של ימות המשיח ושל ימות בחינת אדם להיות בחי' עירה ובחי' בן הוא ע"י שכבר כבס ביין הגלות שע"י עבודתנו בזמן הגלות לעורר את האהבה ושמחה של מצוה אתהפכא חשוכא לנהורא והוא תכלית של ימות המשיח כנ"ל:

Car la perfection ultime des jours du Machia'h, ainsi que celle du niveau d'adam [l'homme], consiste à atteindre le niveau de iroh [l'ânon] et celui d'un fils, et vient de ce qu'il a déjà lavé dans le vin de l'exil: par notre service au temps de l'exil, en éveillant l'amour et la joie d'une mitsva, les ténèbres sont transformées en lumière; et tel est le but ultime des jours du Machia'h, comme expliqué ci-dessus.

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY-NC 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Synagogues, écoles et projets à but non lucratif peuvent la copier, l'imprimer et la partager librement, et demander des dons pour couvrir les frais d'impression ; elle ne peut jamais être vendue. Citez Kehot Publication Society et likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vayechi/3/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak